

Jacob Wilson, de eerste kapitein van een zendelingschip.

<https://hdl.handle.net/1874/355723>

22
JACOB WILSON,

DE EERSTE KAPITEIN VAN EEN
ZENDELINGSCHIP.

TE ROTTERDAM, BIJ
M. WIJT & ZONEN.

1849.

THE HISTORY OF THE

REIGN OF KING CHARLES THE FIRST

BY JOHN BURNET

IN THREE VOLUMES

LONDON, Printed by J. Sturges, at the Black-Swan in Strand, 1724.

IN THREE VOLUMES

THE SECOND VOLUME

CONTAINING

THE HISTORY OF THE

REIGN OF KING CHARLES THE FIRST

FROM THE DEPARTURE OF KING CHARLES FROM FRANCE, IN 1642, TO HIS DEATH IN 1649.

BY JOHN BURNET

IN THREE VOLUMES

LONDON, Printed by J. Sturges, at the Black-Swan in Strand, 1724.

JACOB WILSON.

In de tweede helft der achttiende eeuw werd in den omtrek van *New-Castle* in *Engeland* JACOB WILSON geboren. Hij was de jongste van negen kinderen. Zijn vader, die koopvaardijkapitein was, leidde ook dezen zijn' zoon voor de zeedienst op. Van eene reis naar *Amerika* teruggekeerd, ging hij als onderstuurman naar *Oost-Indië*, en diende daar zijn vaderland in den oorlog tegen de *Franschen* en tegen HYDER ALI, den Sultan van *Myzore*. Zijn hoofdoogmerk was het leven regt te genieten, en zooveel geld te verdienen als mogelijk was, om later vrolijk en op zijn gemak zijne dagen te kunnen doorbrengen. Hij dacht eens goed te zorgen voor een' aangenamen ouden dag, en daarom ontzag hij in zijne jonge jaren ook geene inspanning of moeite. Het ontbrak hem ook geenszins aan kracht en geschiktheid naar geest en naar ligchaam. Toen hij nog maar korten tijd in *Indië* geweest was, vond hij reeds gelegenheid om zijn vaderland eene zeer gewigtige dienst te doen. De Engelsche Generaal COOTE namelijk was bij *Cuddalore* met zijne legerafdeeling geheel ingesloten. Aan de landzijde belette HYDER ALI allen toevoer, en op zee verhinderde zulks eene vloot van Fransche oor-

logschepen. De Generaal SMITH, die te *Madras* bevel voerde, vroeg nu onzen jeugdigen zeeman of hij het zou durven wagen, om met eenige transportschepen door de vijandelijke vloot heen te zeilen. WILSON beloofde het te beproeven, en mogt ook het waagstuk gelukkig volvoeren. Hij bragt een' ruimen voorraad van benoodigdheden aan het schier uitgehongerde leger, en hij werd ook door COOTE als een bode des hemels ontvangen. Hij moest aan tafel de plaats innemen aan de rechterhand van den Generaal, en behalve een eervol en hoog loffelijk getuigschrift dat deze hem uitreikte, bragt de zoo gelukkig geslaagde togt hem eene geldelijke belooning van omtrent 7000 daalders op. Dit was dan ook alles waarop het bij hem aankwam. Geld was hem zoo te zeggen zoo dierbaar als dagelijksch brood, en de eer die er dan bijkwam, nam hij gaarne als toegift aan. Dat God het was, zijn Hemelsche Vader, die uit barmhartigheid zijn ondernemen met zegen bekroond had, daaraan dacht hij niet. Den lof dien men hem voor zijne daad toezwaaide, nam hij even koel en onverschillig aan als een stomme afgod den rook der offerhanden. Hij begreep dat hij daarop volkomen regt had. En toch had hij het wel beter kunnen weten. Het is zoo, ik weet niet hoe zijne opvoeding geweest is. Ik kan u niet mededeelen of al dan niet eene teeder liefhebbende moeder over zijne eerste schreden gewaakt, en hem in zijne kinderlijke jaren reeds gesproken heeft van het Lam Gods, dat voor onze zonden zich zelf heeft opgeofferd. Ik weet niet of zijne onderwijzers dat fundament in hem gelegd had-

den, buiten hetwelk geen ander gelegd worden kan. Maar te dier tijd bevond zich in *Indië*, en ook bij het Engelsche leger een man Gods, die een licht was »schijnende in eene duistere plaats», en dat niet minder ten nutte der Christenen als voor het heil der arme Heidenen. Die man was, FREDERIK CHRISTIAAN SCHWARZ, een edelaardig *Duitscher*, die als Zendeling uit *Halle* was overgekomen, en zijne standplaats had te *Tanjore*. Hij had zich door zijne vroomheid en zijn' regtschapen wandel zoo wel bij de Christenen als bij de Mohamedanen hooge achting verworven. Daarom ook wist de Gouverneur van *Madras*, toen hij vredesonderhandelingen met HYDER ALI aanknoopen wilde, geen' beteren bemiddelaar te vinden dan dezen gezant van CHRISTUS. SCHWARZ werd dan geroepen. Hij achte zulk eene bemiddeling des vredes geheel met zijne evangelische roeping overeenkomstig, en bedacht zich dus ook niet lang. Hij ging dan, zijn vertrouwen op God stellende, het hol van den tijger binnen; immers wij doen HYDER ALI volstrekt niet in zijne eer en karakter te kort, wanneer wij zijne hoofdstad met dien naam aanduiden. Maar zelfs deze man gevoelde een' onwillekeurigen eerbied voor den Zendeling. Toen SCHWARZ de vredesvoorslagen bekend gemaakt had, en nu vertrekken wilde, bood ALI hem eene beurs met 200 daalders ten geschenke aan, maar SCHWARZ weigerde ze aan te nemen. De Mahomedaan drong nu evenwel te meer daarop aan. SCHWARZ zeide toen dat hij het geld wel wilde ontvangen, zoo hij daarvoor te *Tanjore* eene *christelijke* school mogt op-

rigten, en de Mahomedaan stemde daarin toe. HYDER ALI had ook aan zijne officieren het bevel gegeven dat zij den eerwaardigen vader SCHWARZ overal vrij moesten laten gaan, waar en wanneer hij wilde. "Hij is een heilig man," dit voegde hij er bij, "en hij meent het goed met mij." Zulke heilige mannen waren toen evenwel voor WILSON nog vrij onverschillig. Het Evangelie was hem nog eene dwaasheid, gelijk het dat weleer den *Grieken* geweest was. Maar nu beproefde God het anders met hem. Eenigen tijd later had namelijk WILSON een' aanzienlijken krijgsvoorraad aan boord, die voor den Admiraal HUGHES bestemd was, en nu werd hij door de *Franschen* genomen, die hem vervolgens met nog een aantal andere krijgsgevangenen voor de som van 200,000 daalders aan HYDER ALI verkochten. Zij zouden gezamenlijk van *Cuddalore*, dat toen door de *Franschen* bezet was, naar *Seringapatam* vervoerd worden. Deze gevangenschap boezemde WILSON meer vrees in dan de dood zelf kon gedaan hebben, en hij besloot daarom eene poging te wagen om zich met de vlugt te redden. Hij sprong dan in de schemering van den muur der vesting, die 40 voet hoog was, naar beneden, en zijn getrouwe bediende volgde hem. Zonder merkkelijk letsel aldus beneden gekomen, was de eerste vraag die WILSON zijn' knecht deed: "TOBY, kunt gij zwemmen?" en het antwoord luidde "Neen." Dit was eene groote teleurstelling, want de gansche, uitgestrekte vlakke, welke zij in hunne vlugt moesten doortrekken, werd door de wijde en diepe vertakkingen van de *Coleroon*-rivier doorsneden. Evenwel

wilde kapitein WILSON den man niet hulpeloos achterlaten, en drie dier rivierarmen zwom hij over met TOBY op zijn' rug. De vierde arm was daartoe evenwel te breed, terwijl hier ook de vloed uit zee met geweldige kracht instroomde. Toen WILSON daarom een eind weegs in deze vierde vertakking gezwommen had, gevoelde hij dat hij met geene mogelijkheid met zulk een' last beladen de overzijde zou kunnen bereiken. Hij keerde dan terug, zette TOBY aan land, en gaf hem eene aanbeveling aan een' zijner vrienden, hetwelk ook alles was wat hij voor hem doen kon. Hij heeft later nooit weder van dezen getrouwen bediende gehoord. Zonder zich een oogenblik te bedenken sprong WILSON nu weder in de rivier; maar wat hij deed, hij kon niet voorwaarts komen, en de geweldige vloed wierp hem op een ander punt weder aan wal terug. Hier ontdekte hij tot zijne blijdschap eene boot en twee *Indianen* er bij, die hem in het eerst de overvaart wel beletten wilden, doch hem weldra integendeel daartoe de behulpzame hand boden. Bij helderen maneschijn zette hij alsnu de vlugt voort. Tegen het aanbreken van den dag kwam hij bij den vijfden rivierarm aan, die de breedste was van allen. Daar hij doodelijk afgemat was door de groote krachtinspanning van den vorigen dag, verloor hij bijna geheel den moed, toen hij de geweldige breedte van dezen stroom overzag, en hij bleef eenige oogenblikken besluiteloos aan den oever staan. De gedachte evenwel aan de gevaren die hem in zijnen rug bedreigden, deed hem allen angst verbannen, en hij wierp zich dan op nieuw in

de golven. Omtrent het midden van den stroom bereikte hij een' grooten boom, wel zoo zwaar en lang als de mast van een schip, die door de golven werd voortgedreven. Op dien boom legde hij zich nu met hoofd en armen neder, en bragt in dezen toestand, zwevende tusschen dood en leven, ruim een half uur al slapende door. Bij het eerste morgenlicht had hij den anderen oever bereikt, en nu geloofde hij ook alle gevaar te boven te zijn. Hij beklom eene zandhoogte om eens goed rond te zien, maar o! in ditzelfde oogenblik ontdekte hij eene menigte ruiters van HYDER ALI, die tot zijn ongeluk hem insgelijks in het oog gekregen hadden. Zij renden op hem aan, en schudden hem naakt uit, terwijl zij hem vervolgens met op den rug gebondene handen naar het hoofdkwartier van den sultan van *Mysore* medesleepten. Voor hij daar aankwam had de brandende zonnehitte hem het vel derwijze verschroeid, dat zijn geheele ligchaam met blaren overdekt was. Een van HYDER ALI's bevelhebbers nam hem nu aanstonds onder een scherp verhoor, en vroeg hem onderanderen wie hij was, waar hij van daan kwam, en waarheen hij gaan wilde. WILSON gaf daarop een getrouw verhaal van zijne vlugt en van de gevaren die hij had moeten doorstaan. » Gij liegt, » hernam de bevelhebber, « want nog nooit is een mensch over den *Coleroon* gezwommen. Wie er maar den vinger insteekt wordt door de krokedillen tot goeden prijs verklaard. » WILSON gaf hem echter zoovele onwederlegbare bewijzen van hetgeen hij verhaald had, dat de andere hem ten laatste wel gelooven moest. Verbaasd sloeg de *Hindoe*

nu beide handen boven zijn hoofd te zamen en riep uit: »Dit is een man Gods!» Dat werd WILSON later werkelijk; toen echter was er zelfs uit de golven van den vreeselijken *Coleroon* nog door hem geen gebed opgezonden, tot God in den hemel. Dewijl hij eene poging gedaan had om te vlugten, werd hij van zijne kameraden, de krijgsgesvangene officieren, gescheiden, en men wierp hem in een' toren, waar hij nu het gezelschap der matrozen en soldaten deelen moest. Den volgenden morgen werd hij vastgebocid aan een' gemeen soldaat en zoo vervoerd. Genoegzaam naakt moest hij nu, aan de sterkste zonnehitte blootgesteld, ruim 20 Duitsche mijlen te voet afleggen, eer *Seringapatam* bereikt kon zijn. De officieren zagen met medelijden zijn' ongelukkigen toestand, en hielpen hem zoo veel zij konden. De eene gaf hem een hemd, de andere een vest, een derde een paar schoenen, kousen enz. Naauwelijks waren zij echter aan het eerste punt aangekomen waar rust gehouden moest worden, of de bandelooze troep die tot geleide diende ontnam WILSON dat alles weder, zoodat hij slechts eenige lompjes overhield, waarmede hij zijne schaamte bedekken kon. Naakt en barrevoets moest hij dan de verdere dagen den togt voortzetten. Onder weg werden de gevangenen aan HYDER ALI zelve voorgesteld. De sultan wilde dat zij Mahomedanen zouden worden en in zijne dienst overgaan, als wanneer zij aanstonds in vrijheid zouden gesteld worden; en werkelijk waren er eenigen die CHRISTUS verloochenden, om het harde lot te ontgaan dat zij voor oogen hadden. WILSON evenwel, ofschoon hij nog geen belang in CHRISTUS

stelde, was te trotsch om aan den voorslag des vijands te voldoen, en hij zou zich veeleer den smadelijksten dood getroost hebben, dan in zijne dienst over te gaan. Vreeselijk waren intusschen de mishandelingen en kwellingen die hij op dezen togt te lijden had. De ringen zijner ketenen maakten diepe wonden in zijn vleesch, en hij werd ook door buikloop overvallen. Het was door een wonder dat hij daarom nog levend te *Seringapatam* mogt aankomen. Doch hier zou zijn lijden eerst een' aanvang nemen. Naakt, ziek en half dood van vermoeijenis, werd hij met nog 153 lotgenooten, meest Schotsche Hooglanders, in een ellendig, ongezond gat gestoken. Zijne ketenen wogen 32 pond. Men had ze voor hem in het bijzonder zoo zwaar gemaakt, dewijl hij had willen ontvlugten en ook alle voorstellen des sultans van de hand had gewezen. De andere officieren mogten vrij gaan waar zij wilden. Ieder gevangene ontving dagelijks een pond slechte rijst, die vol kleine steentjes was, en om de 40 dagen eene ropij, waarvoor zout en kolen gekocht moest worden om de rijst te koken. Zij vingen, bij gebrek van vet of iets dergelijks, de groote mieren in hunne gevangenis op, die zij dan uitsmolten. De honger kwelde onze gevangenen steeds op het ergst. De rijst werd hun niet hoofd voor hoofd uitgedeeld, maar in een' grooten schotel gaf men in eens de hoeveelheid die voor een zeker getal gevangenen gezamentlijk bestemd was. Opdat nu niemand meer nemen zou dan hem toekwam, hadden zij van hout een' lepel gemaakt en deze ging van hand tot hand den kring rond, terwijl niemand

het gewaagd zou hebben voor zijne beurt toe te tasten. Waterzucht en buikloop begonnen meer en meer onder de gevangenen te heerschen, en sleepten vele slagtoffers weg. WILSON bleef voortdurend aan een' anderen gevangene vastgeketend. Het gebeurde menigmaal dat dan 's morgens zijn lotgenoot dood nevens hem lag; maar dan werd toch aanstonds weder een ander gevangene aan diezelfde ketting gesloten. Doch het menschelijk hart is zoo verdorven en zoo verhard, dat die twee zoo zamengeketende gevangenen meestal volstrekt niet met elkander over weg konden. Zij vloekten en twisten onderling, en maakten op deze wijze hunne gevangenis in waarheid tot eene hel. Daaruit ziet men dat er nog een erger kerker bestaat dan die te *Seringapatam*, en dat er nog een geduchter dwingeland is voor ons arm, verloren geslacht dan HYDER ALI: hij namelijk die een menschenmoorder geweest is van den beginne. Ten laatste werd ook WILSON door de heerschende krankheid aangetast. Hij zwol zoodanig op, dat zijn aangezicht schier onkenbaar werd, en dat hij aan zijne beenen en dijen nu zoo dik was als vroeger aan zijn gansche ligchaam. De dood scheen voor hem aanstaande. Het was een geluk voor WILSON, dat de man met wien hij toen zamengeketend was, zacht en medelijdend van aard was, en dat hij hem in zijne ziekte veel zorg be-toonde. Eens wilde hij dat WILSON de toelaag welke hij dien dag ontvangen had, geven zou om er olie voor te koopen, waarmede hij hem dan 's avonds de gewonde voeten wrijven wilde. WILSON echter maakte de bedenking, dat hij dan voor morgen niets zou

overhouden om zout en kolen te koopen, waarmede de rijst moest gekookt worden. »Mijn vriend,» hernam nu de andere, „daaraan zult gij denkelyk wel geene behoefte meer hebben; gij zyt dan welligt al dood.» Bij dit alles kwam in WILSON'S gemoed nog geene enkele gedachte op aan God. Zyn geweten scheen in den diepsten slaap verzonken. Hij werd geene onrust, geene vrees gewaar. Hij bad niet, hij vootmoedigde zich niet voor God, hij had geen begrip zijner zonden, en voelde geene bekommering over zyn eeuwig lot na den dood. Daar lag hij magteloos neder. Hij wilde gaarne blijven leven, en zijne herstelling was de eenige gedachte die hem bezighield. En ziet! God verlengde zyn leven. WILSON had zich in plaats van rijst iets anders te eten laten geven, en nu week de zwellung op eenmaal, zoodat hij in eenige dagen weder evenzoo mager geworden was, als hij laatstelyk dik en opgezwollen was geweest. Hij was wel doodelyk zwak, maar niettemin van de ziekte geheel genezen. Wat echter jammer was: zijne zelfgenoegzaamheid en zyn hoogmoed waren nog dezelfde gebleven. 22 maanden lang moest WILSON in dezen akeligen kerker versmachten. Nu echter deden de overwinningen van den Generaal COOTE den trots der Mohamedanen buigen. HYDER ALI vroeg om den vrede, en nu was eene der eerste voorwaarden de uitlevering der Engelsche krijgsgevangenen. De heer LAW, zoon van den bisschop van *Carlisle*, bekwam den aangenamen last om in *Seringapatam* de deuren der gevangenis te gaan openen. Maar welk een tooneel wachtte hem daar!

Van de 154 gevangenen waren er slechts 32 meer in leven, en die vond hij nog naakt, uitgeteerd en met zweren overdekt. Dat nu op alle mogelijke wijze voor deze arme menschen gezorgd werd behoef ik wel niet te zeggen. Doch toen zij nu al hunne vrijheid wederbekomen hadden, verkeerden zij bijna in nog grooter levensgevaar dan te voren in hunne ketenen. De geweldige honger dien zij zoo langen tijd hadden moeten uitstaan werd nu, daar zij eten konden zooveel zij wilden, hun ergste vijand, want de onmatigheid waaraan zij zich overgaven deed hen in de ergste krankheden vervallen. WILSON verkeerde, op zijn ziekbed uitgestrekt, 14 dagen lang aan den rand des grafs. Ook ditmaal echter genas hij, maar evenmin als vroeger gedacht hij aan Hem die op nieuw hem voor den dood bewaard had. Te opmerkelijker is dit, omdat WILSON terecht met de grootste afkeuring gewoon was te spreken van het volgend voorbeeld van ondankbaarheid, waaraan zich een rijke *Hindoe* te zijnen aanzien had schuldig gemaakt. Die *Hindoe* namelijk viel in *Bengalen* in eene rivier, in tegenwoordigheid van WILSON. Zonder toegebragte hulp ware hij buiten twijfel verloren geweest. WILSON, wiens bedrevenheid als zwemmer wij reeds hebben leeren kennen, sprong den *Hindoe* aanstonds na, en haalde hem uit het water, met groot gevaar van zijn eigen leven. Ofschoon de geredde *Hindoe* den toenmaals nog jeugdigen WILSON bij onderscheidene gelegenheden nuttig had kunnen zijn, deed hij toch nooit te zijnen aanzien iets, waaruit had kunnen blijken, dat er te eeniger tijd tus-

sehen hen beiden het geringste ook maar voorgevallen was. Deze ondankbaarheid kon kapitein WILSON niet vergeten. En nu! Hij zelf was door God gered geworden uit de *Coleroon*-rivier, uit de kaken der krokodillen, uit de booze ziekte die in de gevangenis geheerscht had, uit die gevangenis zelve, en toen nog weder uit de krankheid die hij zich door zijne eigene onmatigheid berokkend had, en toch deed hij ook niet het geringste, ten blijke dat er tusschen zijnen God en hem zooveel belangrijks gebeurd was.

Lezer! gij hebt zeker wel dikwijls reeds met een bedenkelijk schouderophalen gezegd: „Ondank is 's werelds loon,” wanneer iemand, wien gij eene dienst bewezen had, u later niet meer scheen te kennen, of ten minste u zijne dankbaarheid niet zoo dikwijls en zoo duidelijk als gij dat wel gewenscht had, betoonde; en gij hebt gelijk: Ondank is 'swerelds loon. Maar gij bedenkt misschien niet dat gijzelf van die waarheid een sterk bewijs zijt. Uw geheele leven en al het goede dat het u aanbrengt, en evenzeer uwe behoudenis en uw eeuwig zalig leven is altemaal eene genadegift van God. En hoe dikwijls hebt gij nu wel uit den grond van uw hart gesproken, of gezongen: „Loof den Heer, mijne ziel, en vergeet geene van zijne weldaden! Loof den Heer, mijne ziel, en al wat binnen in mij is zijnen heiligen Naam?”

WILSON was dan eindelijk geheel hersteld. Zijne achterstallige soldij, over den geheelen tijd zijner gevangenschap, werd hem uitbetaald. Hij ging ook weder varen. En Lezer! wanneer God ooit eenen mensch met Zijne liefde en genade waarlijk

gezocht heeft, dan heeft Hij dat WILSON gedaan. Zijne eerste reis te koopvaardij was nu naar *Batavia*. Op deze reis nam het ongedierte aan boord van zijn schip, witte mieren, duizendpooten, kakkerlakken en dergelijken zoo geweldig toe, dat men genoodzaakt was *Puley-baai* aan te doen, terwijl men het schip geheel vol water moest laten loopen. *Puley-baai* is echter eene der ongezondste plaatsen van de geheele aarde, en dien tengevolge was na verloop van 14 dagen van al het Europeesche scheepsvolk geen mensch meer in leven dan WILSON alleen. Allen stierven aan rotkoortsen. WILSON moest nu zwarte matrozen opzoeken, maar volbragt niettemin den togt met den gunstigsten uitslag. — Bij eene andere gelegenheid lag zijn schip bevracht en geheel gereed om uit te zeilen met nog vele andere schepen op eene reede ten anker. Tegenwind belette het naar zeegaan. Zoo bevond WILSON zich met eenige andere kapiteins en kooplieden 's avonds aan wal. Hij was echter in dit gezelschap niet op zijn gemak. Onbemerkt verwijderde hij zich daarom, en in plaats van gelijk de anderen den nacht aan wal door te brengen, voer hij naar boord terug. Tegen middernacht werd de wind gunstig. Nu liet hij oogenblikkelijk anker ligten, en zag zich al spoedig in volle zee. Eer de anderen de noodige toebereidselen tot vertrekken hadden kunnen maken was de wind weder omgeslagen, en zij moesten derhalve blijven liggen. Toen WILSON de haven bereikte waarheen ditmaal zijne bestemming was, trof hij het geluk dat zijne lading juist dingen bevatte die hier zeer gezocht waren. Hij was de eenige die

daarvan had aangebragt, en daarom kon hij nu de prijzen geheel naar goetvinden bepalen, en behaalde hij eene rijke winst. In korten tijd was nu zijn vermogen zoo toegenomen, dat hij besloot zijn moeijelijk beroep te laten varen, en met dat plan, op een ander schip als passagier de terugreis naar *Engeland* aannam. Een gemakkelijk, onafhankelijk leven was steeds zijn verlangen geweest, en dat zou hij nu kunnen hebben. Op datzelfde schip waarmede WILSON huiswaarts keerde bevond zich ook de Zendeling THOMAS, die uit *Indië* terug kwam. Dikwijls spraken zij nu te zamen over christelijk geloof en christelijk leven; maar bij ons gelukskind WILSON, ging dit alles zonder dat het hart er eenig deel aan nam. Het ongeloof was diep bij hem geworteld, en sprak ook in al zijne handelingen; van daar dat THOMAS ook tot den opperbootsman zeide: « ik zou eerder een' Indischen matroos tot het Christendom bekeeren kunnen, dan dezen kapitein WILSON. » — In *Engeland* aangekomen kocht WILSON zich een aardig landgoed in *Horndeaw*, in het graafschap *Hamshire*. Hij stelde zich voor zijnen tijd met tuinarbeid en overigens op zoo aangenaam mogelijke wijze door te brengen. Eene nicht nam zijne huishouding waar. Dit nu was een stil, godsdienstig meisje, en WILSON's omgang viel uitdienhoofde niet zeer in haren smaak. Zij bleef echter bij hem, en onderhield trouw hare godsdienst. WILSON achtte haar hoog om haar goed en edel hart, maar hij beklagde haar om hetgeen hij « hare zwakheden » noemde, dat is hare ernstige bezorgdheid voor het heil harer onsterfelijke ziel.

WILSON had geen begrip van een geluk dat een' anderen grondslag heeft dan geld of wereldsche genietingen.

WILSON was als een ongeloofige naar Indië gegaan, en ook als een ongeloofige van daar teruggekeerd. En toch had God met den man dien Hij uit zoo vele gevaren redde, dien Hij bewaarde, ja dien Hij met de teederste zorg behoedde, iets zeer gewigtigs voor, gelijk wij zien zullen.

Wanneer de vruchtdragende kiemen, die in de aarde gelegd zijn, hare omkleedsels verbroken hebben, dan is er menigmaal slechts één warme nacht noodig, ééne weldadige regenbui, en zij dringen ook door de aardkorst henen, die er over uitgespreid ligt. In de harten van het engelsche volk, was de zaak der Evangelische zendingen reeds ten volle voorbereid. De Broedergemeente, de Baptisten en nog enkele andere godsdienstgenootschappen hadden hunne boden in de heidenwereld uitgezonden. De beginse-len waren klein, maar zij waren toch groot genoeg om de Engelsche natie bepaaldelijk voor te bereiden op het meer belangrijke dat te gebeuren stond. Dat nu de zaak der zendingen in *Engeland* eerlang zulk eene algemeene deelneming vond, daartoe droegen toen voornamelijk de geschriften bij van twee vrome arbeiders onder de Heidenen. Uit *Oost-Indië* namelijk kwam een geschrift naar *Engeland* over van den Zendeling w. CAREY, getiteld: "Onderzoek omtrent den pligt der Christenen tot bevordering van de bekeering der Heidenen," en uit *West-Afrika*, en wel uit de aldaar te *Sierra Leone* bestaande kolonie van

vrijgemaakte neger-slaven, kwam te zelfder tijd de predikant MELVILLE HORNE terug, en deze gaf een werkje uit onder den titel: "Brieven over Evangelische Zendingen, gerigt aan Protestantsche predikanten." Gelijk MOZES en AÄRON als werktuigen in Gods hand moesten dienen, toen Hij zijn oud volk Israel uit *Egypte* wilde uitgeleid hebben, zoo moesten thans ook de genoemde twee mannen krachtdadig er toe medewerken om in *Europa* die maatregelen te doen nemen, welke de Voorzienigheid Gods wilde dat strekken zouden, om de arme Heidenen uit het diensthuis te verlossen, waar zij zoo veel eeuwen reeds onder de slavernij van zonde en bijgeloof gezucht hadden.

In *Londen*, de groote wereldstad, ontstond eene geestdrift voor het Zendelingswerk, zoo als de Evangelische kerk die nog niet aanschouwd had. Niet minder dan 200 geestelijken en een veel grooter aantal leeken kwamen den 22 September 1795 te *Londen* bijeen, en grondvestten daar het Londensche Zendelinggenootschap. Genoegzaam al de bij de Evangelische kerk in *Engeland* bestaande godsdienstgenootschappen namen deel aan het groote werk: Independanten (bij welke iedere gemeente haar eigen bestuur heeft); Presbyterianen (waarbij Synoden het opzicht hebben over de leer en het beheer der verschillende gemeenten); Methodisten (zoo genaamd naar bepaalde regelen, welke de stichters van dit godsdienstgenootschap voor leven en leer hebben aangenomen, als huns inziens meest bevorderlijk voor wasdom en bloei die naar de godzaligheid is); Episcopalen of

Bisschoppelijken (dus genaamd dewijl zij onderanderen ook den bisschoppelijken vorm van bestuur der Roomsche kerk behouden hebben); en Baptisten of Doopsgezinden (die de bediening des doops uitstellen, tot dat de doopeling tot de kennis en belijdenis der waarheid in CHRISTUS gekomen is). Ééne enkele gemeente bragt bij de 2000 daalders te zamen. Men benoemde twee en dertig Directeuren, aan wie de algemeene leiding der zaak werd opgedragen. Maar nu ontstond de vraag: waarheen zullen wij ons met onze eerste pogingen tot bekeering der Heidenen wenden? De predikant HAWEIS, die zelf omtrent 3500 daalders bijgedragen had, stemde er voor dat men *Otaheite*, een der *Gezelschapseilanden* in de *Groote Zuidzee*, kiezen zou, en zijn voorslag vond algemeenen bijval. Men kocht een schip aan, voor 35000 daalders. Dat schip heette *Duff*. De vlag die van dit schip geheschen werd, voerde als zinnebeeld, — dat de bestemming van het vaartuig zeer eigenaardig uitdrukte, — drie zilverkleurige duiven met oljftakken in den bek, en geschilderd op een' purperen grond. Dit schip toch moest eene arke Gods wezen, om de Heidenen te redden uit den zedelijken zondvloed. Vrijwillig bood zich een goed aantal godsdienstig gestemde matrozen aan, om aan boord dienst te doen. De tucht die onder deze zeelieden voortdurend bewaard bleef was voortreffelijk. Maar alle standen, alle soorten van menschen wilden aandeel nemen aan dit groote liefdewerk ter gunste der Heidenen. De Assurantiemaatschappij vroeg bij de verzekering van het schip slechts $\frac{1}{24}$ deel van het

in gewone gevallen gevorderde bedrag, en dat ofschoon de reis die ondernomen zou worden zeer ver en gevaarlijk was. De tolbeambten maakten de noodige uitklaringspapieren van het schip geheel zonder betaling in gereedheid. Men weet dat de bevelhebbers van Engelsche oorlogschepen het regt hebben, voornamelijk in oorlogstijd, om de matrozen der koopvaarders des noods met geweld weg te nemen, hetwelk „matrozen pressen” genoemd wordt, maar de Lords der Engelsche Admiraliteit gaven voor het schip *Duff* een vrijbrief af, waardoor de matrozen daarop ingescheept voor het pressen veilig waren. Onderscheidene Londensche ambachtslieden gaven gereedschappen, anderen schonken stof om kleederen van te maken, in één woord er werd van alles medegegeven, wat bij eene vestiging in het Heidensche land zou kunnen noodig zijn. Maar het voornaamste ontbreekt nu nog. Wij hebben nu wel een schip en varenslui aan boord, en zijn van een vrijbrief en andere noodige papieren voorzien, maar waar zijn de zendelingen? — Met de grootste zorgvuldigheid had men allen onderzocht die zich aanmeldden, en daarvan werden vier geestelijken, een geneesheer en 24 andere zendelingsarbeiders aangenomen; ook zouden 6 vrouwen en 3 kinderen dezer vredeboden medegaan. — Op den 28 Julij 1796 had in de groote Sionskapel te *Londen* de inzegening der genoemde 29 heidenboden plaats. Omtrent 8000 personen waren getuige van deze belangrijke plegtigheid, van dit eerste groote akkerwerk der Evangelische kerk. Er waren 29 fraaije bijbels ten geschenke

gegeven, door een voorstander van de zendelingszaak. Nu traden 5 predikanten, die daartoe door Directeuren verzocht waren, aan de tafel waaraan het Bestuur gezeten was, en stelden elken Zending een' Bijbel ter hand, met de woorden: „Ga heen geliefde broeder, wandel naar dit gezegend Woord, en verkondig den Heidenen het Evangelie naar uwe roeping, uwe gaven en uwe krachten.” De Zendingen antwoordden dan daarop: „Ja, dat wil ik doen, met de hulp des Heeren.” Daarop hief de aanwezige schaar uit één hart en met éénen mond een toepasselijk gezang aan. Op den 9 Augustus vierden Directeuren des Genootschaps gezamenlijk met de Zendingen het Heilige Avondmaal. — De scheepsbemanning, aan welke het overbrengen der belangrijke reizigers was opgedragen, bestond uit 3 officieren, of personen die daarmede gelijkstaanden rang hadden, 1 konstabel, 1 timmerman, 1 victualiemeester, 1 zeilmaker, 15 matrozen en den kapitein. — Maar wie was toch deze kapitein? — Onze JACOB WILSON! Verbaast u daarover niet zoozeer, lezers! zegt niet: „Is SAUL onder de profeten?” — Hij die op den troon zat, zeide: „Ziet, Ik maak alles nieuw.” Hij die AÄRON'S dorren staf deed groenen en vruchten dragen, die kon ook het hart van JACOB WILSON verteederen en vatbaar maken voor indrukken van geloof en bekeering.

Wij hebben kapitein WILSON in *Horndeaw* op zijn landgoedje gelaten, alwaar hij zich met tuinarbeid en op andere hem meest aangename wijze den tijd besteedde. Hoewel God in storm en onweder in ziekte en

gèvangenis als met zoovele krachtige stemmen tot hem gesproken had, zoo was hij niet tot nadenken over zichzelf en bekommering over zijne zonden gekomen. Steeds was hij zich blijven koesteren in de bedriegelijke zonnewarmte zijner eigene gerechtigheid. En die zonnewarmte was alles wat hij verlangde. WILSON geloofde dat hij zich in *Indië* zoo uitstekend gedragen had, dat hij niet slechts daarover de grootste zelftevredenheid gevoelde, maar hij meende ook dat God daaraan een welgevallen moest hebben. Ja hij gaf aan de veelvuldige uitreddingen en genadebetooningen Gods hem bewezen, die uitlegging, dat hij wel een bijzonder gunsteling van God wezen moest. Later heeft hij dit geheel anders ingezien. En ziet hier, wat tot die verandering ten goede aanleiding gaf.

WILSON had tot nabuur een oud zeekapitein, met name SIMS. SIMS wist er ook van te spreken hoe het op zee, en bij storm en onweer, en bij het fluiten der vijandelijke kogels toeging. Maar hij wist bovendien ook wat het zeggen wil, wanneer het geweten zijne stem vermanend en dreigend in ons verheft, en hem hadden de woorden zwaar op het hart gewogen: „Vervloekt is een iegelijk die niet houdt de letter dezer wet.” Doch hij wist ook dat JEZUS CHRISTUS is in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken, en daarin vond hij onbegrijpelijken troost. WILSON kon dan wel geen' beteren buurman gehad hebben. In *Amerika* is het de gewoonte onder de derwaarts trekkende landverhuizers, dat zij die er reeds gevestigd zijn, de nieuw

aankomenden getrouw helpen om hun dusgenoemd "blokhuis" te bouwen, al is het ook dat zij elkander volstrekt niet kennen. Op gelijke wijze dacht nu ook SIMS dat hij verplicht was zijne bureu met raad en geestelijken troost bij te staan, en hun, zooveel in hem was, den beteren weg te toonen. De man deed daaraan zeer wel. Gave God, dat iedereen zulk een' buurman had! SIMS nu ging, zoo als men zegt, op den man af; en daar hij met alle zonden en ongeregtigheden, die aan het leven van kapiteins en schippers maar al te zeer eigen zijn, zeer goed bekend was, wist hij WILSON ook juist op de regte plaats aan te tasten. En WILSON was daarbij ook in het geheel niet op zijn gemak. Maar zoo moet het gaan, lezers, de mensch moet des noods met geweld ontruikt worden aan dien bedriegelijken toestand van zekerheid en rust, dien hij bouwt op zijne zoogezegde goede werken. Maar het viel SIMS met dat al moeilijker, om WILSON toen ook aan de voeten van JEZUS CHRISTUS te brengen. Hij trachtte hem te doen gelooven dat de Bijbel Gods Woord is en JEZUS CHRISTUS onze eenige Heiland. Maar WILSON was nog in het geheel niet in de stemming, dat hij die verzekering zoo gereedelijk zou aangenomen hebben, en het bewijzen viel hier zeer bezwaarlijk. Inderdaad, wij moeten waarheden als deze eerst van harte gelooven, voor wij aan begrijpen en bewijzen denken moeten. Daarom sprak de Heiland ook: „Zoo iemand wil den wil doen desgenen die mij gezonden heeft, die zal van deze leer bekennen of zij uit God is dan of ik van mijzelven

spreek (1). Zoo dikwijls SIMS met zijne bewijzen voor den dag kwam, werd hij daarover door WILSON bespot. Sprak hij hem van Gods Woord als van de ééne, eeuwige Openbaring, dan kreeg hij ten antwoord: „Maar wie gelooft dan toch dat dat boek Gods Woord is?” Sprak hij hem van de innerlijke overtuiging, die hij voor zich van de waarachtigheid des Bijbels verkregen had, dan was WILSON gereed hem toe te voegen: » Altemaal zelfbedrog goede vriend?” Nu kwam SIMS op de gedachte om een' bondgenoot te hulp te roepen, die in den kamp tegen het ongeloof meer bedreven was dan hij zich zelve geloofde te wezen. In de nabuurschap van *Horndean* namelijk woonde een jong geestelijke, dien SIMS wel eens ging hooren. Hij heette GRIFFIN. Dezen verzocht hij dan hem voor eenige dagen op zijn landgoed te komen bezoeken. De geestelijke kwam. WILSON werd nu op een' der volgende dagen aan het middagmaal genoodigd. Hij beroemde er zich hier op, dat hij meer dan éénen geestelijke, die de Openbaring tegen hem had willen verdedigen, in minder dan een kwartier tijds tot zwijgen gebragt had. De leeraar, tegen wien hij deze snoeverij bepaaldelijk rigtte, nu zijn tafelgenoot, zeide hem op vriendelijken toon, dat hij de zaak voor veel te verheven en te ernstig hield, om onder een gewoon tafelgesprek behandeld te kunnen worden. Toen nu de maaltijd afgelopen was begaf men zich gezamenlijk in den tuin, en ging men nu weldra vertrouwelijk zitten in een prieel; en

(1) Joh. VII: 17.

mijne vrienden! wat de gevaren door WILSON bij zijn overzwemmen van de *Coleroon*-rivier ondervonden, wat de beproevingen in den kerker van *Seringapatam* niet hadden kunnen uitwerken, dat gebeurde hier in een' stillen, eenzamen lusthof, bij het vreedzaam ondergaan der zon, en terwijl zachte avondkoeltjes door de boomen speelden en gras en bloemen ligt bewogen. De zekerheid en de kracht van overtuiging waarmede de geestelijke sprak, deed alle wapenen welke WILSON tegen Gods heilig Woord poogde aan te wenden verstompen en krachteloos worden. Wanneer WILSON nu of dan al geloofde eenige winst voor zijn gevoelen gedaan te hebben, dan trachtte de geestelijke niet door magtspreuken en dergelijken zich daarvan af te maken, maar hij bleef even bedaard voortspreken, en verzuimde slechts niet WILSON te herinneren, dat hij reeds met veel heviger tegenstanders op het veld der waarheid had te kampen gehad, dan nu hier het geval was met hem, WILSON. Hij deed hem voorts opmerken, dat al die spitsvondige redeneringen, die van tijd tot tijd als iets nieuws opgedischt worden, eigenlijk reeds oud en honderdmaal wederlegd zijn. Reeds de oude Heidenen, zoo zeide hij, hebben soortgelijke aanvallen tegen Gods Woord beproefd. En daar bestrijders als WILSON steeds tegen over eene ernstige verdediging der zaak het veld moesten ruimen, is het alleen daaruit te verklaren dat gedurig weder dezelfde aanvallen beproefd werden, dat het menschelijk hart blind en tevens arglistig genoeg is, om die gelede nederlagen te vergeten. Daar die bestrijders hun hart niet los

konden maken van de wereld, konden zij ook niet los geraken van hunnen tegenstand tegen het koninkrijk van God, waarbij kwam dat het doorgaans menschen waren, die hun geweten als met een brandijzer hadden toegeschroeid. „Ik verwonder er mij in het geheel niet over,” zoo vervolgde de geestelijke, „dat de wereld aanvallen waagt op het Woord van God. Elk zondaar, elk overtreder is een natuurlijk tegenstander van den regterstoel voor welken hij zal getrokken worden; en het Woord van God nu is de regterstoel, waarvoor de wereld moet te regt staan.” De geestelijke bepaalde zijne partij al verder bij de wonderbare eenheid die in den Bijbel heerschende is. Van het eerste woord: „In den beginne schiep God den hemel en de aarde,” tot aan het laatste „Ja, ik kom haastelijk, Amen,” is de Bijbel een groot welsluitend geheel. Één en dezelfde geest wordt het geheele boek door opgemerkt, en het schoonste verband bestaat er tusschen het eerste Goddelijk magtwoord: »Daar zij licht!” en de verhevene en breede profetische schilderingen die het laatste bijbelboek bevat, van het licht, dat als een bliksemstraal de wereld verlichten en schijnen zal van het oosten tot het westen. Voorts wees de geestelijke op de vervulde godspraken der profeten. Maar steeds en bovenal drukte hij zijnen tegenstander op het hart: leef slechts naar de uitspraken van dit Woord, en zijne ondoorgrondelijke, troostrijke waarheid zal u met iederen dag helderder en zekerder worden. De geestelijke wilde voor het overige zijne partij in geen deele overrompelen, om het zoo te

noemen, en hij trachtte ook geen' overhaasten, maar daardoor ijdel en triomf over hem te viëren. WILSON was stil en nadenkend geworden, en aan dit nadenken begreep de geestelijke hem vooreerst te moeten overlaten. Hij wist dat God in zulke oogenblikken door zijnen Heiligen Geest oneindig meer doet, dan de beste bewijsgronden zouden kunnen te weeg brengen. De vrienden namen nu afscheid van elkander. Bij het heengaan maakte JACOB WILSON reeds eene veel diepere buiging voor den geestelijke dan hij bij het inkomen gedaan had. Maar het is met dat al eene wel gegronde opmerking dat, wanneer al een mensch wat zijn hoofd, zijn verstand betreft bekeerd wordt, daarmede nog niet heel veel gewonnen is. Boomen en planten zuigen de levengevende sappen door bladeren en wortelen in; het minst echter door de bladeren, het meeste vocht klimt door de wortelen naar boven. Een goed inzicht te hebben in de waarheden des Evangelies is nu wel eene zeer welkome zaak, maar toch beteekent dat niet veel meer, dan het weinige vocht, dat de planten door middel der bladeren inzuigen. De hoofdzaak der bekeering blijft altijd: dat het hart veranderd wordt. Wat baat het, om een ander voorbeeld te gebruiken, dat ik het roer van een schip al omdraai, om aan het schip eene andere rigting te geven, wanneer de wind uit dien hoek niet waait? — Maar Hij, aan wien wind en zee gehoorzamen moeten, geeft ook dien gunstigen wind, als het Zijn wil is dat hij waaijen zal.

Op een' eerstkomenden zondag hoorde WILSON zijn vriend, den predikant in de dorpskerk prediken.

Hier was geen zweem van redetwist of strijd tegen het ongeloof, maar er werd bloot gehandeld van de verdorvenheid van het menschelijk hart en den toestand der veroordeeling waaronder de mensch van natuur ligt. En zoo krachtig en overtuigend sprak de leeraar, dat WILSON ondanks zich zelve, ja en amen zeggen moest op hetgeen hij gehoord had. Toen werd heengewezen op de eeuwige liefde en ontferming Gods, waarmede Hij ons verloren geslacht had willen genadig zijn, en zoo kwam de spreker tot de geleidelijke ontwikkeling van de leer der verzoening en verlossing in JEZUS CHRISTUS den Zaligmaaker. WILSON had met klimmende belangstelling toegeluisterd, en zóó was hij ten laatste door de woorden des Leeraars getroffen, dat hij tot zich zelve sprak: „O, mogt ook ik aan die verlossing en zaliging deel hebben!” Is het maar eerst zoover met ons gekomen, Lezer, dan komt het ook wel verder. Die zoekt zal vinden. Ik verhaal u nu niet in bijzonderheden, hoe WILSON toenam en opwies in het leven des geloofs. Als men toch eene reize beschrijft, dan vermeldt men niet iedere schrede die men doet, maar slechts de hoofdpunten van den togt. Nu, zoodanig hoofdpunt was voor JACOB WILSON de tijd toen de belangstelling in de zendelingszaak onder de *Engelschen* zoo levendig werd. Hij was nu ook reeds zoover gekomen, dat hij niets liever wenschte dan met zijn gansche hart en leven zich toe te wijden aan JEZUS CHRISTUS, den Heer. Op zekeren dag kwam hij van *Portsea*, van zijn' vriend GRIFFIN terug. Hij wandelde in zijn' tuin op en neêr. De geloofsdaad

VAN ABRAHAM, die uit gehoorzaamheid aan den wil van God vaderland en vrienden verliet, maakte op dat oogenblik zijne gansche belangstelling gaande, en de geloofshelden, waarvan *Hebreëu XI* gesproken wordt, hielden zijn gemoed geheel bezig. Hij vroeg zich zelve af, of hij even zoo bereid wezen zou om CHRISTUS' wil alles op te offeren, en zijn vaderland te verlaten. Daarover bleef hij nog eenige volgende dagen peinzen, en met zich zelve strijd voeren. Geloofsmoed en zwakheid wisselde af in zijne ziel. Maar nu kwam hem kort daarop het *Evangelisch Magazijn* ter hand, en daarin trok aanstonds het bericht zijne aandacht, dat men in *Londen* een Zendelinggenootschap wilde oprigten, en zich voorstelde om het Evangelie over te brengen naar de eilanden van den *Stillen Oceaan*. Welnu, dus vroeg hij aan zich zelve, wanneer men u opdroeg om het bevel te voeren over het schip dat derwaarts vertrekken zal, zoudt gij dan genoegzame kracht des geloofs bezitten, om daaraan uwe gemakkelijke rust, uw verder leven met één woord, ten offer te brengen? Zult gij u nog eenmaal op den Oceaan wagen, niet om den wille van aardsch gewin, maar om zielen te gaan opzoeken, die nog niet weten dat het bloed des Lams ook voor hen gestort is? De Heilige Geest gaf het antwoord in zijn hart, en dat antwoord luidde ja! Hij gevoelde op het oogenblik, dat hij met blijdschap tot al die opofferingen in staat zijn zou. Wel kwam nu of dan wel eens de bedenking bij hem op: „Zult gij dan waarlijk weder u wagen op het gevaarlijke element, en dat zonder eenig uitzigt op voordeel,

en zullen niet uwe oude kameraden u daarover duchtig uitlagchen?" Maar zulke bedenkingen, waarin dan weder de geest van den vroegeren kapitein WILSON sprak, werkten toch niets uit; daartoe had de bekeerde kapitein WILSON een veel te getrouwen helper. En vraagt gij wie dat is? Die helper heet JESUS CHRISTUS. En tegen zulk een' bondgenoot was de oude geest van WILSON niet bestand. WILSON dan beraadde zich rijpelijk over de zaak, en toen hij in vurig gebed tot God allen tegenstand van zijn weêrstrevig hart overwonnen had, bood hij zich blijmoedig aan, om met het daartoe te bestemmen schip de Zendelingen naar de *Zuidzee* over te brengen; en Directeuren des Genootschaps namen dit aanbod aan, onder hartelijke dankbaarheid jegens den genadigen God, die dezen ervaren zeeman zoo kennelijk voor dit belangrijke werk bestemd had. WILSON belastte zich nu met den aankoop van het schip *Duff*; hij zocht de geschiktste matrozen uit, en droeg ook zorg voor de geheele uitrusting en proviandering van het schip. Hij zelf droeg eene som van 3500 daalders tot de onderneming bij, ook verlangde hij voor zijne diensten als kapitein en opperstuurman in het geheel geene belooning. Zeven of acht malen reisde hij om deze zaak van *Horndean* naar *Londen*, en altijd op zijne eigene kosten. Zoo had dan toch de *Handoe* in *Cuddalore* met regt van hem getuigd: „Dit is een man Gods!" Merkt op, mijne vrienden, hoe alles hier naar den wil van God moest zamenloopen. Even als de beide handen onwillekeurig elkander naderen en zich vouwen als het hart bidden wil, zoo zijn ook

altijd, als zoovele werktuigen, de geschikte personen aanwezig, wanneer de Heer op aarde zijn rijk uitbreiden wil. — Ieder scheepskapitein ontvangt van zijnen admiraal, of van de verder boven hem gestelde gezaghebbers eene instructie. JACOB WILSON bekwam die ook. JEZUS CHRISTUS was, wij mogen het zoo uitdrukken, zijn admiraal, en de Directeuren van het Genootschap waren 's Heeren Secretarissen. WILSON's instructie is gedagteekend van den 5 Augustus 1796. Zij begint met ootmoedigen dank aan God, voor den voorspoed, waarmede Hij tot daartoe de pogingen van het Genootschap gezegend had. Directeuren spreken ook hunne gevoelige dankbaarheid er over uit, dat een man als WILSON zich bereid getoond had zich in deze zaak geheel aan de dienst van God toe te wijden. Dan volgt de bepaling, waarbij het bevel over het schip hem opgedragen wordt, en dat wel met eene onbepaalde volmagt. Hij moest den togt naar zijn beste oordeel besturen. Voorts worden de Zendingen aan zijne bijzondere zorg en vriendschap aanbevolen. “De liefde van CHRISTUS,” zoo heet het, “heeft deze mannen gedrongen vaderland en vrienden te verlaten, om Zijnen Naam onder de Heidenen te verkondigen. Zij zullen vergoeding vinden voor de ontberingen die zij zich getroosten, in uwe zorg voor hunne belangen. Mogen zij daarom hunnerzijds u niet slechts als een' broeder liefhebben, maar u ook als een' vader achten en eeren. Moge gij in staat zijn om hunnen moed te verlevendigen zoo dikwijls hun hart neêrgedrukt wordt onder de moeilijkheden waarmede zij te worstelen zullen hebben. Moge gij

hen met vaderlijken ernst teregtwijzen, zoo vaak zij gevaar loopen om verkeerde stappen te doen. Moge gij eindelijk in ieder geval van verschil van meening voor hen de bemiddelaar, de vriend zijn, in wiens boezem een ieder gaarne zijn' kommer uitstort." Ofschoon nu wel Directeuren den wensch hadden, om het Evangelie der zaligheid zoo veel mogelijk aan al de eilanden der groote *Zuidzee* te doen overbrengen, kreeg WILSON toch in last om de krachten vooreerst niet te verdeelen, maar te trachten eerst en vooral gevestigden voet te verkrijgen op althans eenigen dier eilanden. Van die vaste punten dacht men dan later uit te gaan, om het goede zaad al verder en verder te brengen. Op die eerst te bezetten eilanden moesten de Zendingen op slechts weinig posten verdeeld worden. Bij elken post moesten enkele oudere, meer geoefende dienaars des Heeren geplaatst worden, als zoo vele leidlieden der jongere broederen. Ook moesten de kolonisten, naar gelang hunner geschiktheid en overeenkomstig hunne betrekking of beroep, op die punten zoo verdeeld worden, dat elke vestiging tevens eene kleine modelgemeente aanbod, waarvan de leden door wandel en christelijk voorbeeld aan de Evangelieprediking bevorderlijk moesten zijn. Buitendien werd WILSON ook den weg aangewezen, dien men wenschte dat hij zoo mogelijk volgen mogt, terwijl hem een aantal eilanden opgegeven werden, die hij met het oogmerk om daar later posten te vestigen, bezoeken moest. In *Amerika* moest hij die dieren en planten sloop nemen, waarvan men berekenen kon dat zij,

zoo zij op *Otaheite* ingevoerd werden en tieren wilden, voor de Zendelingen en ook voor de inboorlingen nuttig zouden zijn. Van de *Zuidzee* moest hij oversteken naar *China*, en langs de *Kaap de Goede Hoop* naar *Europa* terugkeeren. Het slot der instructie luidde aldus: „Er blijft ons nu niets meer overig, dan u aan de leiding en bewaring op te dragen van Hem die de winden gebiedt en die de onstuimige golven doet stille zijn. Wij zullen zonder ophouden den God aller genade smeeken dat Hij u nabij zij en het welgelukken uwer Zending verzekeren moge. De liefde en de heilbede van alle vromen en weldenkenden, zal u op uwen togt vergezellen, en zoo hopen wij ook dat God zijne engelen gebieden zal u veilig en behouden aan de plaats uwer bestemming te brengen. Die verhevene geesten mogen dan met vreugde den christelijken tempel zien oprijzen in het Heidensche land, en daardoor wederom nieuwe stof verkrijgen, tot verhooging van het nieuwe lied, dat zij zingen, Hem die op den troon zit en het Lam, zij eere en dankzegging.”

En zoo reisde dan JACOB WILSON met het zendelingschip af. Wij, mijne Lezers, mogen uit het tot dusverre verhaalde ruime aanleiding nemen, om ons over de groote daden Gods te verblijden. Dezelfde man, die van al zijne vroegere togten huiswaarts gekeerd was zonder geloof en zonder bekeering in het hart, dien zien wij nu den steven wenden naar de zee der eilanden, om de Heidensche bewoners tot geloof en tot bekeering te brengen. Maar hoe staat het met uzelfven, Lezers? Gij hebt reeds 20 of 40 of misschien wel 60 jaren lang de zee des

levens bevaren, en zijt gij ook, gelijk WILSON, van al uwe togten tot dusverre thuisgekomen met koelheid of verachting voor den Heiland en zijn Woord? Zoo ja, o moge de Heer dan toch spoedig een keerpunt stellen in uw leven, een' *Ebenhaëzer*, een' *Effatha*, waar de adem des Heiligen Geestes u aanwaait! Moge het van u gelden: de avond was beter dan de morgen en de middag geweest was! Gebeurt dat niet, komt er niet zulk een keerpunt, dan is de avond uws levens een donkere nacht, een nacht waarop nimmer een vrolijke morgenstond meer volgen zal! En mogt dit blaadje welligt in handen komen van een' zeekapitein, schipper of stuurman, die vrage zichzelve af hoe het hem te moede zoude zijn, als hij ook eens eene instructie kreeg zoo als die van WILSON; of wel, hij overlegge bij zichzelve, of hij alreeds, schoon ongezien voor het oog der wereld, de drie duiven met olijftakken in zijne vlag voert; of hij aan boord van zijn schip God dient en Zijn Woord in eere houdt, en of hij in zijn beroep tracht nuttig te zijn voor de zaak van den Heiland, dan wel of zijne gedachten zich eenig en alleen bepalen tot de zaken die zijne scheepsladingen uitmaken, tot rogge en tarwe, suiker, koffij en thee en meer dergelijken, en of geld en gewin zijn hoofdstreven uitmaken. Is dit laatste het geval, o dat hij dan God bidde dat ook voor hem het keerpunt niet meer verre zij! Hij bidde zoo in vol vertrouwen, en als hij het ernstig en aanhoudend doet zal de verhooring niet uitblijven.

Voor wij kapitein WILSON nu volgen op zijne reis, willen wij nog iets naders zeggen van zijn schip en

van de scheepsbemanning. De eerste stuurman was WILLIAM WILSON, een neef van onzen JACOB, en die reeds als kapitein een Westindievaarder gevoerd had. Hij gaf echter, uit belangstelling in de zaak en omdat hij ook gaarne zijnen Heer en Zaligmaker dienen wilde, die betrekking op, en aanvaardde den post van stuurman onder zijnen oom. Een jonger broeder van den stuurman, JACOB genaamd, liet zich als matroos aannemen. Nog was er onder de matrozen iemand aangenomen, ROBSON geheeten, die vele zeereizen als stuurman gedaan en het zeeleven reeds lang vaarwel gezegd had, maar die geene rust voor zijn hart had kunnen vinden, voor hij zijne diensten aangeboden had, al moest hij nu ook als gewoon matroos varen. Wat toch de liefde tot CHRISTUS niet doen kan, Lezers! Maar het is zoo: wie CHRISTUS tot zijnen Heer heeft zal oneindig gelukkiger wezen, al is hij ook maar matroos, dan een ander met den rang van admiraal, maar die de zonde en de wereld nog dient. — Wat nu het schip aangaat: de meeste zaken die wij aan boord aantreffen, zijn door vrome Christenen als gaven der eerste liefde geschonken geworden. Onder anderen zijn er ook 6 spaden, 9 hamers en 4000 spijkers aan boord bezorgd. Uit onderstaanden brief, aan den penningmeester des Genootschaps gerigt, kunt gij zien, mijne vrienden, wie het was die deze ijzerkramerij gegeven had.

„ Zoo even lees ik wat de geliefde broeders noodig hebben, die gereed staan om tot de Heidenen te gaan, om hun de blijde boodschap der zaligheid te brengen. Geloofd zij God dat wij die boodschap reeds vernomen hebben! Ik ben maar een arm man en ik heb

begrepen dat alvorens ik iets gaf tot bevordering der goede zaak, ik mij overtuigen moest dat ik dat in mijne omstandigheden doen kon, zonder op te houden jegens anderen een eerlijk man te blijven. Zoo heb ik dan nagegaan wat ik schuldig ben en wat ik bezit, en nu bevond ik dat ik omtrent 14 daalders overhad. Voor dat geld heb ik naar mijn beste verstand de bijgaande voorwerpen gekocht, die ik ten geschenke aanbied."

De schrijver van dezen brief was een kruier of pakdrager.

Den 10 Augustus 1796, des morgen ten 6 ure ging het schip onder zeil. Door omtrent honderd stemmen werd bij dat uitzeilen aan boord van het schip *Duff*, een godsdienstig lied aangeheven. De matrozen der andere schepen, die zij voorbij zeilden, luisterden stil en aandachtig naar dit vrome gezang, en de vrienden en het volk aan den wal zwaaiden met de hoeden. Nu werd de steven kanaalwaarts gewend. Bij *Spithead* echter moest gewacht worden, tot dat de oorlogschepen zouden aangekomen zijn, onder wier geleide het zendelingschip de Fransche kust zoude langs zeilen. Eene vrouw, met name HUDDEN, die in de algemeene geestdrift gemeend had dat zij mogelijk tot het Zendelingswerk geroepen was en dus de reis had willen mede doen, kwam onder het slingeren van het schip, en onder den invloed der zeeziekte tot de overtuiging, dat zij best doen zou met nu nog terug te keeren. Zij had niet gehandeld uit waarachtig geloof, maar zich bloot door eene voorbijgaande opwelling van gevoel en belangstelling in het werk der Zendingen laten medesle-

pen. Zij liet zich dan bij *Spithead* weder aan land zetten, en keerde huiswaarts. Gij kunt denken Lezers, hoe zij uitgelagchen werd, toen zij daar weder thuis kwam. Zij had van vrienden en familie afscheid genomen als of zij hen nimmer zou wederzien, en nu stond zij, eer nog 14 dagen verlopen waren weder voor hunne oogen. En toch hadden die menschen die haar zoo uitlachten ongelijk. Wanneer ik toch een' toren wil bouwen, en met het werk een begin maak zonder vooraf met naauwkeurigheid de kosten berekend te hebben, en als ik dan al spoedig bemerk dat mijne middelen te kort schieten om het werk te voltooijen, dan is het waarlijk verstandiger dat ik den bouw staak, dan dat ik het werk slechts half zou kunnen ten einde brengen. — Nog eenmaal kwam het schip ten anker, en wel te *St. Helena*, alwaar nog iemand het schip verliet, te weten de Predikant HAWEIS. Deze had 3500 daalders bijgedragen voor de uitrusting der Zendingen, maar het was zijn plan niet geweest om in persoon mede te gaan, doch zijn hart stelde met dat al zooveel belang in de zaak en in de arbeiders die nu in het groote bekeeringswerk zouden optreden, dat hij hen, zoo ver hij konde, had willen uitgeleide doen. Hun koers liep langs de *Azorische* en *Kaap Verdische* eilanden, en nu stuurde men op *Rio Janeiro*, de hoofdstad van *Brazilië* aan. Tot dusverre was de reis zeer voorspoedig geweest. Uit *Rio Janeiro* schrijft WILSON aan een' vriend te *Portsea*: „God is ons buitengewoon genadig geweest. Het schip heeft op de gansche reis bijna nooit meer slingering gehad, dan toen gij de laatste maal met onze vrienden aan

boord waart." De Zendelingen waren dan ook geene enkele maal door te sterke beweging van het schip in hun studiewerk of in het schrijven gehinderd geworden, en genoegzaam dagelijks had men op het dek godsdienst kunnen houden. Er heerschte voortdurend de beste verstandhouding tusschen den kapitein en de Zendelingen. WILSON zorgde voor hen als een belangstellend vader. Om hen goed te leeren kennen, en hen ook in de gelegenheid te stellen te beter met hem bekend te worden, vroeg hij dagelijks vijf hunner bij zich aan tafel. In den boven aangehaalden brief schrijft hij over hen als volgt: „Hun gedrag geeft alle stof tot blijdschap, en ik ben vast overtuigd dat er door hen veel goeds onder de arme *Indianen* gedaan zal worden. En al zoude er ook maar ééne enkele ziel tot de kennis gebracht worden van het heerlijk Evangelie van onzen Heer en Heiland, dan zou ik mij nog voldoende beloond achten voor de gevaren, zorgen en ontberingen die aan deze lange zeereis verbonden zijn." In *Rio Janeiro* werd het schip van bliksemafleiders voorzien, maar zonder daarom in het minst God, den waren beschutter voor storm en onweêr, te vergeten. Dat doen wij menschen, helaas, maar al te veel; wij bouwen op onze eigene wijsheid en voorzigtigheid, en zien den eenigen hechten grondslag van zekerheid en geluk, die in een' vromen geloofswandel bestaat, ligtvaardig voorbij. — Nadat onze kapitein nu water en levensmiddelen ingenomen had, zette hij den togt langs de kust van *Zuid-Amerika* voort. Hij wilde om kaap *Hoorn* heen de *Zuidzee* bereiken, maar hevige

zuidelijke winden waren hem hierin hinderlijk. Meermalen kregen onze reizigers zware stortzeeën over, ten gevolge waarvan zij een gedeelte van hun vee verloren. — Hunne eenige melkkoe viel, bij het zware werken van het schip, zoo dikwijls neêr en werd daarbij zoo zwaar verwond, dat er niet anders overschoot dan haar te slagten. De vrouwen en kinderen gevoelden maar al te zeer het verlies van het nuttige dier. — Daar het weder gedurig ruwer en stormachtiger werd, hield WILSON het niet voor geraden, den gevaarlijken weg om *Amerika's* zuidelijken uithoek heen voort te zetten. Hij veranderde dan plotseling den koers, stak de *Atlantische* zee dwars over, en liep nu onder *Zuid-Afrika* en *Nieuw-Holland* heen, en vervolgens de groote *Zuidzee* in. Thans was de wind hem zoo gunstig, dat hij in twee dagen tijd bijna 100 Duitse mijlen afzeilde. Uitnemend werd inmiddels de tijd besteed, die voor de Zendelingen nog overbleef, om zich voor hun gewichtig werk steeds meer voor te bereiden. Met alle vlijt legden zij zich toe op het aanleeren van de taal der *Gezelschaps-eilanden*. Ook benoemden zij uit hun midden een bestuur, waaraan zoodra men aan land zou gevestigd zijn de leiding van zaken en het broederlijk opzigt over de overigen zou zijn opgedragen. Tevens besprak men veel en ernstig de meest gepaste wijze, volgens welke bij het aan te vangen bekeeringswerk der Heidenen zou dienen gehandeld te worden. — Maar wij willen thans niet zoozeer over deze Zendelingen spreken, maar meer bijzonder van kapitein WILSON. Hij mogt dan in den kortst mogelijken tijd den overtocht

doen en het gansche gezelschap Zendelingen behouden op *Otaheite* aan wal brengen. Hij knoopte vriendschappelijke betrekkingen aan met koning POMARE en met de opperhoofden, en de Zendelingen namen weldra de hun aangewezen posten in. WILSON bezocht nu ook met de *Duff* het eiland *Eimeo*, maar kwam spoedig van daar op *Otaheite* terug om te zien hoe het met de daargeplaatste Zendelingen ging. Hij vond hen op den besten voet met de inlanders. Andermaal verliet hij nu het eiland, en zeilde naar *Tongatabu*, een der *Vriendschaps-eilanden*. Hier ontschepte hij insgelijks eenige broeders Zendelingen. Den laatst aan boord overgebleven' Zendeling, broeder CROOK, bragt hij naar *St. Christina (Tahnata)* een der *Markiezen-eilanden*. Behalve CROOK zou ook HARRIS op dit eiland zijn werkkring hebben moeten vinden. Hij had te voren zelfs bepaald om plaatsing daar verzocht. Toen het er nu echter op aankomen zou ontzoonk hem de moed. Hij wenschte nu liever weder mede terug te keeren naar *Otaheite*, omdat daar meer Zendelingen bij elkander waren. WILSON gaf daartoe zijne toestemming, terwijl CROOK moed en geloofskracht genoeg bezat, om geheel alleen onder de wilden van *St. Christina* achter te blijven. — WILSON legde voor de onder zijne leiding gestelde Zendelingen gelijke zorg aan den dag, als eene teeder liefhebbende moeder, die hare kinderen voor het eerst onder vreemden ziet, en nu zoo dikwijls zij kan, zich overtuigd hoe het hun daar wel gaat. Van de *Markiezen-eilanden* zeilde hij weder naar *Tongatabu*, en bezocht de daar geplaatste broeders nogmaals. Hij

vond hen door Gods genade volkomen wel en tevreden op hunnen post. Toen wendde hij ten derdemale den steven naar *Otaheite*. Op dit eiland had zich ook de hoofdmagt, de kern onzer geestelijke strijders gevestigd. Toen nu WILSON op alle mogelijke wijze de goede verstandhouding tusschen de Zendelingen en den koning en de opperhoofden geloofde verzekert te hebben, stak hij weder in zee. Het belangrijkste van den hem opgedragen last was alzoo vervuld. Nu wilde hij ook nog pogen, of het hem gelukken mogt in *China* eene lading in te nemen, waarvan de opbrengst ten deele althans de kas des Genootschaps zou kunnen schadeloos stellen voor de uitgaven aan deze zendelingsreis besteed, en om daardoor tevens eene nieuwe onderneming van dezen aard uitvoerlijker te maken. Die togt naar *China* ging almede allervoorspoedigst, en WILSON bragt zijn schip in goeden staat te *Canton*. Hier hoorde hij voor het eerst in 14 maanden weder vloeken. Lezers! vergun mij hier de vraag: is het u gedurende uwen omgang met allerlei soort van menschen, gelijk ambt of beroep dat medebrengt, ook wel eens mogen gebeuren dat gij in geen 14 maanden had hooren vloeken? En hoe is dat in de laatste 14 maanden met uzelfen geweest? — — In *China* dan, hoorde WILSON weder vloeken niet slechts, maar de ligtzinnige menschen die hij daar ontmoette, ontzagen zich ook niet om met de godsdienstigheid van WILSON en zijn scheepsvolk derwijze den spot te drijven, dat zij het Zendelingschip den bijnaam gaven van “de tien geboden.” WILSON had van dit alles veel verdriet. Hij schreef dienaangaande uit *Canton*: “Wat mij betreft is dit

het onaangenaamste deel van de gansche reis, want ik bevind mij hier onder verklaarde vijanden van God en CHRISTUS, en allen doen hun best om door lagen spot mij het leven hier te verbitteren." Gelukkig dat WILSON slechts kort aan deze plaats verblijven moest. Hij had zich voorgesteld zeker 2 of 3 maanden hier te zullen moeten vertoeven, maar het hoofd der Engelsche faktoriij in *Canton* gaf hem de verzekering, dat hij niet langer dan 5 of 6 dagen zou opgehouden worden. Men mag hier wel vragen hoe het kwam, dat WILSON, met wiens "vroomheid" allen zoo den spot dreven, nu toch zooveel medewerking ondervond? Het was, Lezers! omdat die spotters toch innerlijk achting en eerbied gevoelden voor een karakter als dat van WILSON; en daar zij zeker hunne eigene zedelijke minderheid diep zullen gevoeld hebben, en misschien ook wel het zelfverwijt dat zij eveneens behoorden te doen als hij, hebben zij voor het minst de hand willen leenen, om het lossen en weder laden van het Zendelingschip zoo voorspoedig mogelijk te doen afloopen. Zelfs de *Chinezen* hielpen WILSON daarbij met een' voorbeeldeloozen ijver. Zoo gebeurde het dat, ofschoon de *Duff* het laatst aangekomen was, dit schip toch te gelijk met de veel vroeger aangekomene schepen, onder konvooi van eene sterke afdeeling Engelsche oorlogschepen, de thuisreis kon aannemen. Wij willen het schip nu maar laten voortzeilen, en ons weder in *Engeland* verplaatsen en daar zijne aankomst verkeiden.

Op Vrijdag den 11 Mei 1798 had er te *Londen* eene Algemeene Vergadering plaats van het Zendelingsgenootschap, en wel in de groote Spitalfieldskerk.

Gedurende de bij die gelegenheid gehoudene godsdienstoefening, kwam het bericht aan dat de *Duff*, naar luid van ingekomene zeetijdingen, behouden te *Canton* binnengeloopen was, waarin men tevens het bewijs had dat de reis, voor zoover de bestemming naar de *Zuidzee* betrof, gelukkig was afgehoopen. Na de predikatie en het gebed maakte D^r. HAWEIS deze verheugende tijding van den predikstoel bekend, opdat de gansche vergaderde menigte het dien dag nog weten, en allen God er voor danken zouden. Als een loopend vuur ging dit nieuws nu voort van mond tot mond, en het is moeilijk uit te drukken, wat velen daarbij gevoelden. Daags daaraan werd een brief van WILSON ontvangen, die al datgene mededeelde wat wij in de hoofdzaken reeds weten. Den 11 Julij 1798 kwam voorts kapitein WILSON met zijn schip op den *Theems* aan. Hij had *Canton* den 3 December 1797 verlaten. Dat hij zelf met de warmste dankbaarheid in het hart op nieuw den vaderlandschen bodem betrad, behoef ik wel niet te verzekeren, en evenmin dat allen die het met de zendelingszaak goed meenden, schier geene woorden vinden konden, om hunne blijdschap over den zoo gewenschten afloop der onderneming uit te drukken. En zeker er was overvloedig stof tot danken. In 21 maanden tijd had het schip 10000 duitsche mijlen afgelegd; de geheele bemanning mogt in den besten welstand thuisvaren; van de 60 personen toch die te zamen uitgegaan waren, was er niet één overleden. Op de geheele reis was geen spoor geweest van scheurbuik of van koortsen, die anders eene scheepsbemanning zoo vreeselijk aantasten kunnen.

Terwijl van andere schepen, die met de *Duff* op dezelfde reede lagen, meermalen matrozen voor de oorlogschepen geprest geworden waren, was het Zendingsschip daarvan verschoond gebleven. Ook kwam het schip zelf in zeer goeden staat terug. Wanneer men bedenkt dat de eilanden der *Zuidzee* bijna allen met koraalriffen omringd zijn, en WILSON en zijn volk den *Stillen Oceaan* nog nooit te voren bevaren hadden, dan moet men de Goddelijke bewaring erkennen, dáárin dat het schip slechts ééne enkele maal gestoten heeft, en dan nog zonder schade te bekomen. Geen der masten had zelfs een zweem van eene scheur bekomen, geene steng of ra was gebroken, geen anker was verloren gegaan. — De geldelijke opbrengst van de lading, welke WILSON uit *China* had medegebragt, beliep nagenoeg 29000 daalders. WILLIAM WILSON, een neef van onzen kapitein, stelde een uitvoerig verhaal op van de volbragte zendelingsreis en bezorgde daarvan de uitgaaf. Het boek prijkte met onderscheidene fraaije platen. Hij had echter niet voor zijn eigen voordeel dezen arbeid ondernomen, maar bestemde de voordeelen die hij er uit zou kunnen trekken voor het Zendinggenootschap. Op deze wijze ontving het Genootschap dan ook van den uitgever een bedrag van 14000 daalders, dat anders WILLIAM WILSON'S honorarium zou uitgemaakt hebben. Een en ander te zamen genomen gaf dus weder rijkelijk de middelen aan de hand, om het begonnen werk krachtadig voort te zetten. Op den 6 Augustus werd te *Portsea* en ook in twee kerken in *Londen* een opzettelijk dankfeest gevierd, bij welke gelegenheid

GRIFFIN en HAWEIS de leerrede hielden. Directeuren des Genootschaps betuigden ook op plegtige wijze aan JACOB WILSON hunnen dank, en tot een blijvend aandenken voor hem en zijne familie, schonken zij hem eene schoone schilderij, door een' der eerste kunstenaars vervaardigd, en die de zamenkomst voorstelde van WILSON en de Zendelingen met den koning en de koningin van *Otaheite*. HAWEIS ver-eerde zijn' vriend een' kostbaren diamanten ring, waarbij hij deze regelen voegde. "Ik wenschte op blijvende wijze mijn' naam aan den uwen te verbinden, en daartoe diene dezen ring. De cirkel door dien ring gevormd is het zinnebeeld der eeuwigheid. Die hoop ik met u in te gaan. De brillanten van dezen ring schitteren met geen' sterker gloed dan mijne vriendschap, en het goud er aan is ook niet zuiverder van gehalte dan die vriendschap is. Terwyl gij dan dezen ring draagt, hoop ik dat gij mijn aandenken in uw hart zult dragen. Mijn hart zal u toebehooren tot aan mijn' laatsten polslag. God zegene u!" — —

Nu ging WILSON weder stil leven; maar het was een geheel ander stil leven dan voorheen, toen hij uit *Indië* was teruggekeerd. De wonderbare leidingen en bewaringen Gods, op de laatste, groote reis door hem ondervonden, hadden aan zijn geloof eene sterkte gegeven, die nu geheel voorbeeldig mogt genoemd worden. In het jaar 1799 koos hij zich eene brave vrouw tot levensgezellin, en met haar mogt hij nog 20 jaren dezen ondermaanschen pelgrimstogt voortzetten. WILSON's lievelingsbezigheid was en bleef nu altijd het lezen en bepeinzen van Gods Woord.

Dagelijks las hij groote gedeelten daarvan, en niets gaf hem zooveel waar genoeg. Op zijn 47ste jaar ondervond hij eene groote verzwakking aan de oogen, zoo zelfs, dat hij vreesde geheel en al blind te zullen worden; en vooral betreurde hij dit vooruitzigt, dewijl hij dan niet meer in den Bijbel zou kunnen lezen. Hij maakte zich dan met ijver nog den tijd ten nutte dat hij nog zien kon, om geheele hoofdstukken, ja gansche boeken der Heilige Schrift van buiten te leeren. Bij bepaalde gedeelten zeide hij het geleerde dagelijks bij zich zelve op. Daar hij eene bijzondere neiging voor de eenzaamheid had, kon hij die ook wel op geene betere wijze besteden. Hij is echter niet blind geworden, en zelfs werden zijne oogen later weder beter. Nu was het dan wel jammer, zouden velen denken, dat hij zooveel tijd en zooveel moeite aan dat van buiten leeren besteed had. Maar verre van daar! WILSON leed, daar hij nu zoo geheel buiten zijn' vroegeren levenskring zich bevond en de zeelucht niet meer genoot, onder anderen zeer dáaraan, dat hij 's nachts veelal niet slapen kon; en nu was het hem een aangename troost, dat hij een' zoo grooten schat van bijbelplaatsen in zijn geheugen bijeenverzameld had, die hij in die lange, slapeloze nachten, overdenken kon.

WILSON werd ook herhaaldelijk tot mededirecteur van het Zendelinggenootschap gekozen, en die betrekking nam hij telkens met liefde waar. — Hij was in allen deele een man van orde, en als zoodanig nam hij ook de bepaling des Ouden Verbonds, waar het heet dat een ieder een tiende van zijne goederen offeren moet, ten regel aan voor de beoefening van

den plicht der weldadigheid, zoodat hij jaarlijks het zuiver tiende deel zijner inkomsten voor godsdienstige en menschlievende oogmerken bestemde. En toen hij na verloop van eenige jaren den staat zijner bezittingen eens opzettelijk naging om zich te overtuigen of hij wel altijd juist dat tiende gedeelte ten offer gebragt had, bevond hij nog ruim 2100 daalders zuiver over te hebben. In het voorbijgaan zij het gezegd, dat ook andere *Engelschen* toenmaals zoodanige regels volgden voor de werken hunner christelijke weldadigheid. Sommige bestemden het zevende deel hunner inkomsten voor liefderijke oogmerken, en eene gravin van *Warwick* had daartoe het derde gedeelte harer jaarlijksche ontvangsten aangewezen. Hoe ongunstig steekt daarbij het gedrag van zeer velen in den tegenwoordigen tijd af! Voor eigen vermaak, voor uitspanningen en dergelijken heeft men geld genoeg over, maar hoe karig is men meestal ten aanzien van kerk en zendelingszaak, en alle verdere uitgaven die op de godsdienst betrekking hebben! — *WILSON* had een' zijner bloedverwanten, een jong koopman, willen helpen en het grootste gedeelte van zijn vermogen in de zaak van dien bloedverwant gelegd, en ook een deel van het aanzienlijke erfgoed zijner vrouw. De oorlogsstormen echter, die in het begin van de tegenwoordige eeuw woedden, veroorzaakten den ondergang van dezen jongen koopman, en daardoor verloor nu *WILSON* niet slechts hetgeen hij in *Indië* zoo zuur had moeten verdienen, maar ook zijne vrouw moest het hare missen. *WILSON* betreurde dat alleen dáárom, dewijl hij nu niet meer zoo veel doen kon in het belang

der godsdienst en tot ondersteuning zijner arme familiebetrekkingen. — In het najaar van 1818 begon WILSON's gezondheid zeer te wankelen, en zijne vrienden werden bezorgd voor zijn leven. Hij zelf gaf te kennen dat hij verwachtte dat deze ziekte wel in zijn' dood eindigen zou. Hij voegde er bij: „ik zou nu, zoowel als te aller tijd, gaarne willen sterven, wanneer ik niet dacht aan het lot mijner vrouw en vijf kinderen. Maar de Heer is algenoegzaam. Ik vertrouw op Zijne zorg voor hen die ik moet achterlaten, gelijk Hij steeds mij nabij is geweest.” Nergens treurde hij gedurende zijne krankheid meer over, dan dat hij de kerk niet meer bezoeken kon. Hoe grooten troost vond hij nu in de slapelooze nachten, welke hij in deze ziekte doorbragt, in de vroeger van buiten geleerde bijbelspreuken. — Gedurende den ganschen loop der ziekte toonde hij op de onmiskenbaarste wijze, dat hij als een vroom, geloovig christen den dood te gemoet ging, en vooral was dit uit zijne laatste gesprekken blijkbaar. Hij stierf op Vrijdag 14 Augustus 1819, nog niet ten volle 54 jaren oud.
